

Toespraak ter gelegenheid van de Nobelprijs voor de Vrede 1999

Door Dr. James Orbinski, Voorzitter van de Internationale Raad van Artsen zonder Grenzen, in Oslo, Noorwegen op 10 december 1999

Uwe Majesteiten, Hoogheid, Leden van het Noorse Nobelprijscomit , Excellenties, Dames en Heren:

De mensen van Tsjetsjenië – en de mensen van Grozny – moeten vandaag, en nu al ruim drie maanden lang, niets ontziende bombardementen van het Russische leger ondergaan. Humanitaire hulp is voor hen vrijwel onbekend. Het zijn de zieke, oude en verzwakte mensen die Grozny niet kunnen verlaten. Omdat de waardigheid van mensen in een crisissituatie zo cruciaal is voor de onderscheiding die u vandaag uitreikt, is het precies ons antwoord op noodsituaties wat u in ons waardeert. Ik doe hier vandaag een oproep aan Zijne Excellentie de Ambassadeur van Rusland, en via hem aan President Jeltsin, om het bombarderen van weerloze burgers in Tsjetsjenië te stoppen. Ook al zijn conflicten en oorlogen nationale aangelegenheden, schendingen van het humanitair recht, oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid zijn dingen die ons allen aangaan – als samenleving, als burgers en als mensen.

Laat mij meteen duidelijk maken dat wij de buitengewone onderscheiding die het Nobelprijscomit  aan Artsen zonder Grenzen heeft toegekend, in oprechte dank aanvaarden. Maar tegelijkertijd voelen wij ons ook zeer ongemakkelijk in de wetenschap dat de waardigheid van de uitgeslotenen dagelijks met de voeten wordt getreden. We denken hier aan de vergeten bevolkingsgroepen in nood, zoals de straatkinderen, die elk schrijnend uur van de dag vechten om te overleven op het afval van hen die "ingesloten" zijn in de sociale en economische orde. Maar ook aan de illegalen en vluchtelingen in Europa, aan wie een politiek statuut wordt geweigerd, en die te bang zijn om zich medisch te laten verzorgen, uit vrees dat dit contact tot hun uitwijzing leidt.

Maar wij werken niet in een vacuüm en wij praten niet in de wind. Wij hebben stellig de bedoeling te helpen, dingen te doen veranderen, onrecht aan het licht te brengen. Onze werking en onze stem zijn een daad van verontwaardiging, een weigering de actieve of passieve mishandeling van anderen te aanvaarden. Officieel gingen wij in 1971 van start als een groep Franse artsen en journalisten, die besloten zichzelf beschikbaar te stellen om mensen in nood te helpen. Dit betekende soms een afkeuring van de praktijken van landen die de menselijke waardigheid ronduit negeerden. Lange tijd werd stilzwijgen verward met neutraliteit, en werd dit voorgesteld als een noodzakelijke voorwaarde voor humanitaire hulpverlening. Artsen zonder Grenzen heeft zich vanaf het begin afgezet tegen deze stelling. Wij zijn

niet zeker dat woorden altijd levens redden, maar we weten dat zwijgen zeker dodelijk kan zijn. Gedurende de voorbije 28 jaar hebben wij hardnekkig en onverbiddelijk vastgehouden aan deze principiële stelregel – en vandaag is dat niet anders. Dit is de fiere ontstaansgeschiedenis van onze identiteit, en vandaag strijden wij verder als een onvolmaakte beweging, maar sterk gehouden door onze vrijwilligers en ons nationaal personeel, en met miljoenen milde schenkers die zowel financieel als moreel het project Artsen zonder Grenzen ondersteunen. Deze onderscheiding delen wij dus met allen die zich op één of andere manier hebben ingezet en nog elke dag inzetten om de fragiele werkelijkheid van Artsen zonder Grenzen in stand te houden.

Humanitarisme wordt actief waar de politiek heeft gefaald of in crisis is. Wij handelen niet om politieke verantwoordelijkheid op ons te nemen, maar in de eerste plaats om het onmenselijk lijden te verlichten dat het gevolg is van dat falen. Het optreden moet vrij zijn van politieke invloed, en de politiek moet zijn verantwoordelijkheid opnemen om te verzekeren dat de humanitaire actie kan bestaan.

Humanitaire actie heeft een kader nodig waarbinnen kan worden gewerkt. In een conflict bestaat dit kader uit het internationaal humanitair recht. Dit geeft rechten aan slachtoffers en humanitaire organisaties. Het legt de verantwoordelijkheid van de landen vast om de naleving van deze rechten te garanderen, en schendingen hiervan als oorlogsmisdaden te bestraffen. Vandaag werkt dit kader duidelijk niet. Vaak wordt de toegang tot de slachtoffers van een conflict ons ontzegd. Humanitaire hulp wordt door strijdende partijen zelfs als een oorlogsinstrument gebruikt. En wat erger is, we zien een militarisering van de humanitaire actie door de internationale gemeenschap.

In deze disfunctie, zullen wij onze stem laten horen om de politiek te dwingen zijn onontkoombare verantwoordelijkheid op te nemen. Humanitarisme is geen middel om een oorlog te beëindigen of vrede tot stand te brengen. Het is een maatschappelijk antwoord op het politieke falen. Het is een onmiddellijk handelen op korte termijn, dat de noodzaak van politieke verantwoordelijkheid op lange termijn niet kan teniet doen.

Onze ethiek is er één van niet-aanvaarding. Wij zullen niet toelaten dat enig moreel politiek falen of onrecht wordt goedgepraat of anders wordt voorgesteld. De misdaden tegen de menselijkheid in 1992 in Bosnië- Herzegovina. De genocide in Rwanda in 1994. De bloedbaden in Zaïre in 1997. De niets ontziende aanvallen op burgerdoelwitten in Tsjetsjenië in 1999. Deze mogen niet worden verhuld met termen als "Complexe Humanitaire Noodsituatie", of "Binnenlandse Veiligheids crisis" – of enig ander eufemisme – alsof het een of andere, politiek vage gebeurtenis betrof. Het taalgebruik is doorslaggevend. Het schetst het probleem en bepaalt de respons. Maar het bepaalt ook rechten, en dus verantwoordelijkheden. Het bepaalt of medisch of humanitair ingrijpen aangewezen is. En het bepaalt of een politieke

tussenkomst inadequaat is. Niemand noemt een verkrachting een "complexe gynaecologische noodsituatie". Een verkrachting is een verkrachting, net zoals een genocide een genocide is. En beide zijn misdaden. Voor Artsen zonder Grenzen is dit de kern van humanitaire hulpverlening: het doel lijden te verlichten, het doel de autonomie te herstellen, de waarheid over onrecht naar buiten te brengen en aan te dringen op politieke verantwoordelijkheid.

Het werk dat Artsen zonder Grenzen heeft gekozen speelt zich niet af in een vacuüm, maar binnen een maatschappelijke orde die zowel omhelst als uitsluit, die bevestigt en negeert, die beschermt en benadeelt. Onze dagelijks werk is een strijd, het is intens medisch en intens persoonlijk. Artsen zonder Grenzen is geen officiële instelling, en met een beetje geluk zal ze dat nooit worden. Het is een maatschappelijke organisatie, en de samenleving van vandaag heeft een nieuwe wereldomvattende taak, een nieuwe informele rechtmatigheid die haar wortels heeft in haar werking en de steun van de publieke opinie.

Als maatschappij zijn we ondergeschikt aan de staat, haar instellingen en haar macht. Daarnaast krijgen we te maken met andere, niet-staatsactoren als de privé-sector. Wij willen niet dat de verantwoordelijkheid van de staat verschuift. De uiteindelijke verantwoordelijkheid van de staat is mensen te beschermen in plaats van uit te sluiten, publieke belangen te laten prevaleren boven privé-belangen, en te verzekeren dat er een rechtvaardige sociale orde bestaat. Wij willen geen humanitair alibi zijn waarachter de staat haar verantwoordelijkheid om recht en veiligheid te verzekeren kan verbergen. En wij willen niet de medebeheerders van de ellende zijn voor de staat. Als de samenleving een probleem vaststelt, is het niet aan haar om een oplossing te vinden, maar mag zij verwachten dat de staten dit zullen vertalen in concrete en rechtvaardige oplossingen. Alleen de staat heeft de bevoegdheid en de macht om dit te doen.

In wat intussen een wereldmarkteconomie is geworden, worden wij vandaag geconfronteerd met een toenemende onrechtvaardigheid. Meer dan 90% van alle sterfte aan, en alle leed aangericht door besmettelijke ziekten, is in de derde wereld geconcentreerd. Enkele van de redenen waarom mensen sterven aan ziekten als aids, tbc, slaapziekte en andere tropische ziekten, is dat levensreddende basisgeneesmiddelen ofwel te duur zijn, ofwel niet beschikbaar zijn omdat ze financieel als niet rendabel worden beschouwd, of omdat er vrijwel geen nieuw onderzoeks- en ontwikkelingswerk wordt verricht voor belangrijke tropische ziekten. Dit falen van de markt is onze volgende uitdaging. Deze uitdaging geldt echter niet voor ons alleen. Het is ook aan regeringen, internationale overheidsinstellingen, de farmaceutische industrie, en andere ngo's om dit onrecht aan te pakken. Wat wij als maatschappelijke beweging vragen is verandering, geen liefdadigheid.

Wij beklemtonen de onafhankelijkheid van de humanitaire hulpverlening van de politiek, maar niet om te polariseren tussen de "goede" ngo's en de "slechte" regeringen, of de "rechtschapenheid" van de maatschappij en de "corruptie" van de

politieke macht. Een dergelijke polemiek is vals en gevaarlijk. Net als in verband met de slavernij en de sociale rechten, heeft de geschiedenis geleerd dat humanitaire bekommernissen die ontspruiten aan de maatschappij, aan invloed winnen als zij op de politieke agenda komen. Maar deze convergentiepunten mogen niet de verschillen verdoezelen die bestaan tussen de politiek en de humanitaire actie. Deze laatste vindt plaats op korte termijn, voor beperkte groepen en met beperkte doelstellingen. Dit is tegelijkertijd haar sterkte én haar beperking. Politiek richt zich op de lange termijn, op de ontwikkeling van de samenleving als geheel. Humanitaire actie is per definitie universeel. De humanitaire verantwoordelijkheid kent geen grenzen. Waar ook ter wereld de nood toeslaat, is de humanitaire hulpverlening het aan zichzelf verplicht om te reageren. Anderzijds kent de politiek wel grenzen, en zal de politieke respons op een crisis verschillen naargelang de historische banden, het machtsevenwicht en de belangen van de ene of de andere partij. Ook de tijd en ruimte van de humanitaire actie zijn niet die van de politiek. Ze zijn namelijk precies tegenovergesteld, en vormen eveneens een indicator van de fundamentele principes van de humanitaire actie: de afwijzing van elke vorm van probleemoplossing door opoffering van de zwaksten en meest kwetsbaren – geen enkel slachtoffer mag opzettelijk worden gediscrimineerd of genegeerd ten voordele van een ander slachtoffer. Een leven mag vandaag niet worden gemeten naar zijn waarde van morgen: en noodhulpverlening "hier" kan nooit rechtvaardigen om de hulpverlening "ginder" te staken. Door de beperktheid van de middelen moeten er uiteraard keuzes worden gemaakt, maar de context en de omstandigheden van de actie veranderen niets aan de grondbeginselen van deze humanitaire visie. Het is een visie die per definitie moet afzien van politieke keuzes.

Vandaag heerst er verwarring omtrent de ontwikkeling van de zogenaamde 'militaire humanitaire operatie', die inherent tweeslachtig zijn. Wij moeten met klem en ondubbelzinnig opnieuw het principe verklaren van een onafhankelijk maatschappelijk humanitarisme. En we moeten kritiek leveren op alle interventies die "militair humanitair" worden genoemd. Humanitaire actie heeft als enige doel levens te redden, niet te vernietigen. Onze wapens zijn onze transparantie en de duidelijkheid van onze bedoelingen, evengoed als onze geneesmiddelen en onze instrumenten. Wij kunnen geen gevechtsvliegtuigen en tanks tot onze wapens maken, ook al vinden wij soms dat hun gebruik nuttig zou kunnen zijn. De humanitaire actie is geen militaire actie, net zomin als de militaire actie een humanitaire actie is. We zijn niet hetzelfde, we kunnen niet als hetzelfde worden beschouwd, en we kunnen niet gedwongen worden hetzelfde te zijn. Dit is concreet de reden waarom wij elke financiering door NAVO-lidstaten weigerden voor ons werk in Kosovo. En de reden waarom wij toen en nu kritiek leveren op de humanitaire retoriek van de NAVO. Het is ook de reden waarom wij op het terrein wel naast legereenheden kunnen werken, maar zeker niet onder hun gezag.

Het debat over het "*Droit d'Ingerence*" - het recht op staatsinmenging voor zogenaamde humanitaire doeleinden - is nog een bewijs van deze tweeslachtigheid. Het heeft de bedoeling de politieke kwestie van machtsmisbruik op het niveau te

brengen van een humanitaire actie, en een humanitaire rechtvaardiging te krijgen voor een veiligheidsactie met militaire middelen. Wanneer humanitaire actie wordt vermengd met de nood aan openbare veiligheid, wordt ze onvermijdelijk met een veiligheidstintje gekleurd. Herinner u dat het Handvest van de VN staten ertoe verplicht soms met geweld op te treden als de internationale vrede en veiligheid wordt bedreigd. Het is dus niet nodig, maar wel gevaarlijk, hiervoor een humanitaire rechtvaardiging te gebruiken. In Helsinki komen dit weekend regeringen bij elkaar om de oprichting van een Europees leger vast te leggen, dat inzetbaar moet zijn voor humanitaire doeleinden. Wij roepen de regeringen op niet verder te gaan op dit gevaarlijk tweeslachtige pad. Maar we moedigen de staten ook aan middelen te zoeken om de openbare veiligheid te verzekeren, zodat het internationaal humanitair recht en de rechten van de mens kunnen worden nageleefd.

Humanitaire hulpverlening heeft haar beperkingen. Ze kan niet in de plaats komen van een definitieve politieke actie. In Rwanda sprak Artsen zonder Grenzen zich al vroeg tijdens de genocide uit met de vraag de volkenmoord te stoppen door het gebruik van geweld. Het Rode Kruis vroeg overigens hetzelfde. Het was echter een noodkreet die op institutionele onmacht stootte; wegens bekommernis om het eigenbelang, en een afschuiven van de politieke verantwoordelijkheid om een misdaad te stoppen die "nooit meer" onbestraft mocht worden gelaten. De genocide was voorbij voor de VN-operatie Turquoise van start ging.

Ik zou nu eer willen betuigen aan Chantal Ndagijimana, die hier onder de genodigden aanwezig is. Zij verloor 40 leden van haar familie tijdens de Rwandese genocide. Vandaag maakt ze deel uit van ons team in Brussel. Zij overleefde de genocide, maar haar moeder en vader, broers en zusters, net als een miljoen anderen, niet. Evenmin als vele honderden mensen van ons nationaal personeel. Ik was destijds hoofd van het Artsen zonder Grenzen-bureau in Kigali. Geen woorden kunnen de ongelooflijke moed omschrijven waarmee onze Rwandese mensen werkten. Met geen woorden is de gruwel te omschrijven van hun dood. Geen woorden ook zijn er voor het diepe verdriet dat ik en iedereen bij Artsen zonder Grenzen voor altijd zullen meedragen.

Ik herinner mij wat een van mijn patiënten in Kigali tegen me zei: "Ummera, Ummera - sha". Dit is een Rwandees gezegde dat vrij vertaald betekent "schep moed, schep moed, mijn vriend - verzamel en verspreid je moed ". Dit werd tegen mij gezegd in ons ziekenhuis in Kigali, door een vrouw die niet alleen met de machete was aangevallen, maar wiens hele lichaam koelbloedig en systematisch was verminkt. Haar oren waren afgesneden. En haar gelaat was zo zorgvuldig bewerkt dat er een patroon zichtbaar was in de snijwonden. Die dag werden honderden vrouwen, kinderen en mannen naar het ziekenhuis gebracht. Zo veel dat we ze buiten op straat moesten leggen. In veel gevallen werden de operaties gewoon ter plekke verricht, zodat het bloed letterlijk door de straten gutste. Zij was maar één van de velen die onmenselijk en gewoon onbeschrijfelijk moesten lijden. Op dat ogenblik konden we niet veel meer voor haar doen dan de bloedingen stoppen met enkele

noodzakelijke hechtingen. Wij waren compleet overrompeld, en zij wist dat er nog zoveel andere slachtoffers waren. Toen sprak ze met de helderste stem die ik ooit heb gehoord "allez, allez... ummera, ummera-sha" - "ga, ga... mijn vriend; verzamel en verspreid je moed".

Er zijn grenzen aan humanitaire hulpverlening. Geen enkele dokter kan een genocide stoppen. Geen enkele humanitaire werker kan een etnische zuivering doen ophouden, net zomin als een hulpverlener oorlog kan voeren. Maar hulpverlening kan ook geen vrede tot stand brengen. Dit zijn politieke verantwoordelijkheden, geen humanitaire verplichtingen. Laat mij dit heel duidelijk stellen: de humanitaire actie is de meest apolitieke van alle acties, maar als haar daden en ethiek ernstig worden genomen, heeft zij de meest indringende politieke implicaties. De strijd tegen straffeloosheid is één van deze implicaties.

Dit is exact wat werd bevestigd door de oprichting van de internationale straftribunalen voor ex-Joegoslavië en Rwanda. Het werd nogmaals bevestigd door de goedkeuring van de statuten voor een Internationaal Straftribunaal. Dit zijn belangrijke stappen. Maar vandaag, bij de 50e verjaardag van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, bestaat dit gerechtshof nog niet, en zijn de principes het afgelopen jaar nog maar geratificeerd door drie landen. Nochtans kunnen alleen staten de naleving van het humanitaire recht afdwingen. Die inspanning mag niet louter symbolisch blijven. Srebrenica was ogenschijnlijk een veilige haven waar wij – Artsen zonder Grenzen – aanwezig waren. De VN waren eveneens aanwezig. De VN zeiden dat ze bescherming zouden geven. Ze hadden Blauwhelmen op het terrein. En de VN bleven afzijdig aanwezig – terwijl de mensen van Srebrenica werden vermoord.

Gezien de dodelijke pogingen tot VN-interventie in ex-Joegoslavië en Rwanda, die tot de dood van duizenden mensen leidden, zet Artsen zonder Grenzen zich af tegen het principe van militaire interventies waarvoor geen duidelijke afspraken zijn gemaakt inzake verantwoordelijkheid en transparantie, om de veiligheid te garanderen. Artsen zonder Grenzen is tegen militaire eenheden die willen laten zien dat ze sneller tenten voor vluchtelingen kunnen opzetten dan de ngo's. Militaire VN-operaties moeten ten dienste staan van regeringen en beleidslijnen die de rechten van de slachtoffers willen verdedigen.

Als men wil dat de militaire VN-operaties in de toekomst de burgerbevolking beschermen, moet er meer gebeuren dan een "mea culpa" van de Secretaris-Generaal in verband met Srebrenica en Rwanda. Er moet binnen de VN een hervorming op gang komen wat betreft de vredesoperaties. De leden van de Veiligheidsraad zouden openlijk aansprakelijk moeten worden gesteld voor de beslissingen die zij goedkeuren of niet goedkeuren. Hun vetorecht zou moeten worden geregeld. En de lidstaten zouden moeten worden verplicht ervoor te zorgen dat aangepaste middelen beschikbaar worden gesteld om de besluiten die zij nemen uit te voeren.

Ja, de humanitaire actie heeft haar grenzen. Maar ze draagt ook verantwoordelijkheid. De ethische bedoeling van de humanitaire daad moet worden getoetst aan het reële resultaat. Het is hier dat elke vorm van morele onverschilligheid over wat goed is, moet worden verworpen. Een negatief resultaat dat moet worden afgekeurd, is het gebruik van de humanitaire organisaties in 1985 om de gedwongen migratie in Ethiopië te ondersteunen, of in 1996 het gebruik van de humanitaire hulp om een moorddadig regime te ondersteunen in de vluchtelingenkampen in Goma. Terugtrekking is soms noodzakelijk om te voorkomen dat de hulpverlening gebruikt wordt tegen een bevolking in nood.

Recenter, in 1995, waren wij de eerste onafhankelijke hulporganisatie die werd toegelaten in Noord-Korea. Niettemin verkozen wij in het najaar van 1998 opnieuw te vertrekken. Waarom? Omdat we tot de conclusie kwamen dat onze hulpverlening niet vrij en zonder politieke beïnvloeding van staatswege kon gebeuren.

Wij stelden vast dat er voor de meest kwetsbare mensen niets veranderde, omdat de voedselhulp gebruikt werd om een systeem te ondersteunen dat in de eerste plaats miljoenen mensen kwetsbaar maakt en honger laat lijden. Onze humanitaire actie moet onafhankelijk kunnen gebeuren, waarbij de noodzakelijke hulp vrij kan worden geëvalueerd, verleend en gecontroleerd, zodat de allerswaksten het eerst worden geholpen.

Hulpverlening mag de oorzaken van het leed niet verhullen. En mag niet zomaar een binnenlands of buitenlands beleidsinstrument zijn dat menselijk leed creëert in plaats van verlicht. Als dat het geval is, moeten we het dilemma onder ogen zien en opteren voor terugtrekking als de minst slechte keuzemogelijkheid. Artsen zonder Grenzen stelt de grenzen en dubbelzinnigheden van de humanitaire actie voortdurend ter discussie – vooral wanneer het zich in stilte onderwerpt aan de belangen van staten en strijdmachten.

Vorige week keurde het Congres van de Verenigde Staten een wetsvoorstel goed dat toelating geeft voor rechtstreekse voedselleveringen aan de rebellen in Zuid-Sudan. Dit is een foute interpretatie van de betekenis en bedoeling van humanitaire hulpverlening. Voedsel wordt hier brandstof voor de oorlog.

Bovendien is het een verzuim van de plicht van elke staat om alle politieke middelen te gebruiken om een einde te maken aan een, intussen 17 jaar durende, burgeroorlog die al miljoenen doden heeft geëist. De burgeroorlog in Sudan is een menselijk drama waarin miljoenen mensen ontheemd zijn en geteisterd worden door honger en ziekte; waar mensen met bommen worden bestookt, voortdurend worden beroofd, afgeperst en zelfs tot slaaf gemaakt, terwijl de belangen van de oliemaatschappijen worden beschermd; waar de humanitaire bewegingsruimte zozeer wordt beperkt dat hulpverlening enkel in kleine geïsoleerde gebieden bestaat; en waar wij en andere ngo's en VN-organisaties alle mogelijke moeite doen om humanitaire hulp en bescherming te bieden. Is voedsel dat de oorlog aanwakkert hier de enige politieke optie? Voedselhulp of humanitaire hulp, wil het "humanitaire hulp" zijn – mag geen instrument zijn in staatshanden. In dit specifieke geval moeten we een dusdanig

perfide gebruik van voedsel, dat de betekenis van humanitaire hulp vervalst, aan de kaak stellen. Als de politiek zichzelf gaat verschuilen in een ziekenwagen, mag men er zeker van zijn dat weldra op alle ziekenwagens wordt geschoten. Wanneer men dus toelaat dat voedsel wordt gebruikt als oorlogswapen, geeft men meteen de legitimatie om volkeren uit te hongeren als oorlogsstrategie.

Onafhankelijk humanitarisme is een dagelijkse strijd om te helpen en te beschermen. In de overgrote meerderheid van onze projecten gebeurt dit buiten de spots van de media, en buiten de aandacht van de politieke leiders. Vele volkeren in Afrika kwijnen letterlijk weg in een land dat rijk is aan natuurlijke grondstoffen en cultuur. Honderdduizenden van onze medemensen worden gedwongen hun land en familie achter te laten op zoek naar werk, voedsel, onderwijs voor hun kinderen, of om in leven te blijven. Mannen en vrouwen wagen hun leven tijdens clandestiene reizen, en eindigen dan in een hels opvangcentrum voor immigranten, of ze overleven nauwelijks aan de rand van onze zogenaamde beschaafde wereld.

Onze vrijwilligers en nationale medewerkers staan tussen mensen wier waardigheid elke dag wordt geschonden. Deze vrijwilligers maken de vrije keuze om hun vrijheid te gebruiken om de wereld iets leefbaarder te maken. Ondanks grote debatten over de wereldorde, komt de essentie van humanitaire hulpverlening in feite neer op één ding: individuele mensen die een hand uitsteken naar anderen, die in de meest erbarmelijke omstandigheden leven. Voor Artsen zonder Grenzen houdt het werk in meer dan 80 landen, waarvan er ruim 20 in oorlog zijn, ook in dat ze aan de wereld getuigen van het onrecht dat ze hebben gezien. Dit alles in de hoop dat de kringloop van geweld en vernieling niet eindeloos zal blijven voortduren.

Bij de aanvaarding van deze buitengewone onderscheiding, willen wij het Nobelprijsc comité nogmaals danken voor zijn erkenning van het recht op humanitaire hulp over heel onze aardbol; voor zijn erkenning voor de weg die Artsen zonder Grenzen gekozen heeft, namelijk te werken in een ethiek van niet-aanvaarding, niet verbloemend, vasthoudend aan de kernprincipes van vrijwilligheid en onpartijdigheid, en aan de overtuiging dat elke persoon erkend moet worden in zijn of haar mens-zijn. Het zijn de vrijwilligers en nationale medewerkers die zich elke dag inspannen om deze idealen in concrete realiteit om te zetten, die tenminste een klein stukje vrede hebben gebracht voor hen die onnoemelijk leed hebben doorgemaakt, en die de levende werkelijkheid zijn van Artsen zonder Grenzen. Nogmaals, dank u wel.